

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 4. An Sponsalia de futuro solvantur per subsequens votum religionis
ingrediendæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

239. Nec obstat textus in c. *Commissum*. 1. quia Pontifex non negat, illum licet posse ingredi, non contracto prius matrimonio; sed solum dicit, *tutius esse*, prius contrahere, ac postea ingredi, quod est solum consilium, ut expresse docet Sanchez cit. *D. 43. n. 3*; Barbola in cit. c. *Commissum* n. 2. & communis. Accedit, aliquos non immerito existimare, ideo Pontificem in hoc casu consuluisse, ut prius contrahat; quia ille juvenis nondum firmiter de religionis ingressu statuerat, vel votum super hoc emiserat; ut pat. ex textu, ibi: *postea, si elegerit religionem, & ad eam suscipiet*; quo casu sine dubio tutius erat, iuramentum in vigore peritans implere, quam cum non debita deliberatione ingredi religionem; ita Covarr. Sanch. & alii, quos citat, & sequitur Castropal. de sponsal. *D. 1. p. 18. n. 6*. Nec obstat, ibi dicit: *privata lege ductus*; nam hoc non indicat votum, sed internum quendam instinctum, quoad religionem ducebatur.

140. Dices: qui iuravit solvere usuras, tenetur prius eas solvere solutione saltem momentanea, licet deinde illas possit repetere; ut dicitur in c. *Debitores. 6. de Jurejurando*; ergo qui iuravit contrahere matrimonium, tenetur prius id contrahere, licet deinde illud possit dissolvere, religionis ingressu cum effectu. Resp. N. confect, quia matrimonium in illo casu non habet eam tacitam conditionem, quam habet iuramentum Sponsalibus appositum, ut dictum est n. 238. quod etiam respondetur ad similes priori casus obligationis jurata, quibus non subest tacita conditio, quae subest juratis Sponsalibus. Accedit, quod (esto in dato casu iuramentum teneret) adhuc licet religionem ingrederetur non contracto prius matrimonio. Nam qui iuramentum istud melius commutat, non videtur illud infringere c. *Scriptura 4. de Voto*, ibi: *Reus voti facti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuum noscitur religionis observantiam commutare*. Melius autem est per se loquendo, religionem ingredi, quam matrimonium, ut dicitur c. *Nuptiarum 27. q. 1*. imò videtur etiam expedientius respectu sponsae. Nam si prius illam duceret, ac deinde religionem profiteretur, illa teneretur innupta remanere, quam diu Vir est in probatio-

Tom. II.

ne; & si exiret, recipere, ac in maritum habere Virum, qui fuit Monachus; ac tam subita desertionis, aut illusionis notam cum ludibrio, ut fit inter homines, magna molestia sustinere: dixi superius n. 238. *si nihil aliud accedat* in dato casu, quam ratio iuramenti. Nam quid sit dicendum, si post Sponsalia secuta sit defloratio, praesertim spe matrimonii muliere inducta, vel scandalum, aut similis ratio gravis? constat ex §. seqq.

§. 4.

An Sponsalia de futuro solvantur per subsequens votum religionis ingrediende?

Resp. quod triplex quaestio fieri possit, 241. an Sponsalia, quae praecesserunt emissionem illius voti, solvantur, 1. ex parte alterius non voventis? 2. an etiam ex parte voventis? 3. an is, qui tale votum emisit, non contracto prius matrimonio licet possit ingredi Religionem? Ad 1. responsio est affirmativa; quia talis merito praesumitur alteri remittere obligationem; cum imponat sibi onus voti non compatibilis cum Sponsalium adimpletione, quae fit contracto matrimonio. Nam vel voveret ingressum religionis post contractum, sed non consummatum matrimonium, hujus voti conscia, vel inscia sponsa? vel voveret ingressum religionis, faciendum ante contractum matrimonium? si primum, nimirum, *inscia sponsa*, votum illud probabilius non valet, ex dictis à n. 48. *si conscia, & consentiente sponsa*, merito haec praesumet, sibi remitti contractam obligationem, nisi aliud convenit super expectando, ut colligitur ex dict. de ipso ingressu in religionem, antequam facta sit professio, praesertim, cum obligatio talis voti posterior sit Sponsalibus, pure contractis; si autem dicatur secundum, nimirum, quod votum fiat de ingredienda religione, non contracto matrimonio? votum erit in praedictum sponsae hujus ignarae.

Ad 2. Resp. videri probabilius, eo voto ex parte voventis non dissolvi Sponsalia prius contracta, priusquam fiat ingressus cum effectu secuta professionis. Nam per Sponsalia prius contracta cuilibet Sponsorum natum est jus exigendi, quod promissum,

I

missum,

missum, dum hoc præstari potest; sed non obstante tali voto, à vovente præstari potest alteri promissum matrimonium, saltem pro casu, quo factu ingressu non sequeretur professio, vel Religione illum non recipiente; vel Novitio justa de causa recusante; ergo alteri adhuc maneret tunc ab ipso debitum promissum matrimonium; consequenter ex hujus parte Sponsalia non sunt dissoluta.

243. Ad 3. Resp. de hac quæstione ab Episcopo Brixinensi consuetum Alexandrum III. sic scripsisse, ut habetur in c. *Ex publico. 7. de Convers. Conjugator*: ex publico instrumento nobis innouit, quòd, cum Veronen. Episcopus causam matrimonii, quæ inter A. Virum, & M. mulierem vertebatur, suscepisset terminandum, judiciali sententiâ matrimonium approbavit, & eidem mulieri præcepit, ut ad Virum rediens exhiberet eidem conjugalem affectum; quòd, cum renueret, fuit vinculo excommunicationis adstricta. Cæterùm, quia, licet à præfato viro desponsata fuit: adhuc tamen (sicut asserit) ab ipso est incognita, mandamus, quatenus, si prædictus Vir ipsam carnaliter non cognoverit, & eadem ad religionem transire voluerit, recepta ab ea sufficiente cautione, quòd vel ad religionem transire, vel ad Virum suum redire intra duorum mensium spatium debeat, ipsam à sententiâ, quâ tenetur, absolukas, ita, quòd, si ad religionem transierit, uterq; restituat alteri, quòd ab eo noscitur recepisse.

244. Ex hoc enim textu colligitur. 1. quòd sponsa de præsentis nondum cognita, possit Religionem ingredi, eâ tamen lege ac cautione præstitâ, ut vel ad religionem transeat, vel intra spatium duorum mensium ad Virum suum revertatur. Nam ultra hunc terminum nullus conjugum, quando matrimonium est ratum tantùm, tenetur expectare alterius voluntatem, quoad jus liberè transeundi ad Religionem. 2. in casu, quo unus ejusmodi conjugum transiret ad Religionem, uterque restituat alteri, quòd ab eo noscitur accepisse. 3. quòd uno Sponsorum Religionis habitum assumente (nimirum cum effectu professionis secutâ) alter ad alia vota licentiam habeat transeundi, ut notatur in dict. c. *Ex publico*, lit. I.

Major quæstio est, an, per votum religionis ingrediendæ, solvantur Sponsalia de futuro, prius legitimè contracta, & spe promissi matrimonii consummata? Resp. 1. non solvi ex parte illius, qui sponsam defloravit, ubi Tridentinum irritans matrimonia simpliciter clandestina non est publicatum, & usu receptum. Nam tale votum non habet vim solvendi matrimonium validum; at Sponsalia de futuro legitimè contracta, secutâ inter Sponsos copulâ à carnali, sunt matrimonium validum (ubi non viget citatum decretum Trid. c. *Veniens. 15. de spons.* ibi: *mandamus, quatenus, si inveneris, quòd primam post fidem præstitâ cognoverit, cum ea facias remanere, licet postea sponsalia cum alia contraxerit per verba de præsentis, & c. Is, qui 30. eod. ibi: Is, qui fidem dedit mulieri super matrimonio contrahendo, carnali copulâ subsecutâ, etsi in facie Ecclesie ducat aliâ, & cognoscat, ad primam redire tenetur.* Ex hoc enim textu sequitur, ubi decretum Tridentini matrimonia simpliciter clandestina irritantis, non est publicatum, & usu receptum, etiam hodie Sponsalia de futuro transire in matrimonium secutâ carnali copulâ inter Sponsos, ut constat est cit. c. 15. n. 30. quamvis tale matrimonium solum sit matrimonium præsumptum, sed præsumptione juris de jure, nimirum adeò forti, ut contra illam non sit probatio admittenda, & nec verum, nec aliud censetur matrimonium, quòd de facto est postmodum subsecutum, ut aperte habetur in c. 30 cit. quòd intellige pro foro externo; nam in foro conscientie peccatur veritas, ubi constat de falsitate præsumptionis, cujus probatio in hoc foro non rejicitur.

Resp. 2. in loco, ubi matrimonia præsumpta, de dato consensu, non habent locum, per subsequens votum ingrediendæ religionis, Sponsalia de futuro legitimè contracta non dissolvi, ex parte illius, qui mulierem spe secuturi matrimonii defloravit, nisi prius defloratæ satisfactio præstetur. Nam tunc, promissio ingressus in Religionem, fieret in grave præjudicium defloratæ; consequenter in ea circumstantia ingressus foret illicitus; & promissio ejus de re illicita; adeoque nec tenet, nec Sponsalia solvit. Et hoc verum esse vult Pirhing n. 54. de Sponsalibus, etiam

etiam si copula tunc non sit vel consummata, vel secuta; sed tantum gravis iactura fama.

247. Quæstio est. 2. an Sponsalia de futuro, post emissum votum ingrediendæ religionis contracta, & spe futuri matrimonii consummata, solvantur eo voto antecedenti dissolutione impediende vinculum Sponsalium subsequendum? Resp. affirmative; nam ea Sponsalia, votum legitime factum subsecuta, continent promissionem rei illicitæ contra voti obligationem; si dicas: ergo vovens, in tali casu, tenebitur implere votum? Resp. quod P. Sanchez l. i. D. 45. h. c. 3. c. 5. doceat, voventem, in dato casu, teneri corruptam ducere, si hæc voti ignara fuit; & votum, prius emissum, interim suspendi sic, ut eâ mortuâ votum rursum urgeat; non autem eâ vivente, quod tunc votum, rebus notabiliter mutatis, non obliget: & probabilius omnino est in dato casu mulieris spe matrimonii corruptæ, post emissum ingrediendæ religionis votum omnino suspendi, cum materia voto promissa (propter damnum, quod mulieri ex iustitia in dato casu refarciendum est) notabiliter sit mutata, & nullum votum obliget ad exequendum promissum, quando id fieri non potest sine detrimento alterius, præsertim gravi. Voventem autem in dato casu non teneri ad eam determinatè ducendam; sed vel ducendam, si non possit aliter compensare damnum; vel dotandam, si possit, & velit, donatione competente. Quia tunc non est necessitas, seu obligatio adstringens eum determinatè ad matrimonium, ut dictum est in simili. supr.

248. Quæstio est. 3. an quis post jurata Sponsalia de futuro, valeat edere votum, contracto, sed non consummato matrimonio, Religionis ingrediendæ? Resp. tale votum non valere. 1. propter periculum violandi votum, cui contracto matrimonio se exponit; ideo enim post ejusmodi vota per plures canones cautum est, ne matrimonium contrahatur. Accedit, quod mulieri, post matrimonium contractum relicta, plura damna inferrentur, præsertim quod, si non perseveret, debeat Virum habere, qui Monachus fuit, & non raro graves contra bonam famam sic desertæ suspiciones in vulgo causet, ut diximus

Tom. IV.

supr. Et ideo talis vovens, in dato casu, non teneretur religionem ingredi; nec licitè posset, esto votum valeret, excepta necessitate, de qua dicam infra. Quia esto valeret, executionem ejus teneretur suspendere, dum satis cautum sit periculis, quæ contracto prius matrimonio, & secuto ingressu, sequerentur.

Dices. 1. qui juravit Sponsalia, licitè potest, non contracto prius matrimonio, religionem ingredi, etiam invitâ Sponsâ: ergo idem potest contracto, sed non consummato matrimonio. Resp. N. conseq. quia in primo casu non sunt annexa illa Sponsæ damna, & violandi voti pericula jure verita, quæ in secundo, *supposito voto*. Nam in primo casu non adesset periculum violandi votum, quod fit contracto matrimonio; nec mulier à religione reversum ad seculum, teneretur habere in matrimonium.

Deinde, dupliciter fieri potest, quod quis post jurata Sponsalia, prius contracto, & non consummato matrimonio, Religionem ingrediatur, etiam non supposito voto, nimirum, si prius contrahat, sed firmo animo non consummato matrimonio ingrediendi religionem; vel sine tali animo. Primum pariter censet illicitum P. Sanchez cit. l. i. D. 43. n. 12. etiam in casu, quo Sponsalia jurans nullo voto ad intrandam religionem ligatus est; eò quod talis contractus trahat secum injuriam, ac deceptionem alterius, & se ad id alliget, quod implere nullo modo intendit, sed positivè negare; quæ est magna illusio alterius, & quidem scienter intenta; quod non sequitur in casu, quo quis sine tali matrimonio contracto, sed non consummato, Religionem eligit.

Dices. 2. quod quis post jurata Sponsalia licitè faciet, etiam voto promittere potest; sed post jurata Sponsalia, jurans potest licitè contracto prius matrimonio, sed non consummato, religionem eligere; ergo idem post jurata Sponsalia vovere. Resp. majorem in multis fallere. Nam eo casu licitè potest eligere minus bonum, quin id validè voveat, ut aliàs dictum est. Major etiam fallit in casu, quo contraheret animo, contracto, & non consummato matrimonio, statim convolandi ad religionem, ut dictum est n. 248. Denique quando materia voto promissa

I 2

vesti-

vestitur circumstantiâ, ratione cuius evadit malum *agere*, quod secluso voto malum non est, non rectè vovetur, quod secluso voto licet. Sic conjuges utentes jure thori, licitè, si volunt, abstinere à copulâ; & tamen non rectè vovent, non uti copulâ, in circumstantiâ, quod simul dormiant, propter periculum violandi votum.

251. Dices. 3. qui post jurata Sponsalia vovit religionem ingredi, prius contracto, sed non consummato matrimonio, potest utramque obligationem implere; *Sponsalium*, contracto matrimonio; *voti*, non consummato matrimonio religionem intrando: ergo totum validè, ac licitè fieri potest. Resp. N. ant. Nam si matrimonium contrahat firmo animo, eo non consummato Religionem ingrediendi, exponit se periculo mutandi animum, & violandi votum, ut dictum est; quod à fortiori contingit, si contrahat sine tali animo, & si ingrediatur, illud Sponsæ promittit, quod statuit *non servare*; & multis mulierem damnis exponit.

252. Dices. 4. jurans in tali casu, utitur jure suo: ergo post jurata Sponsalia potest vovere ingressum religionis, & contracto, non consummato matrimonio, licitè religionem ingredi. Resp. non sequi, quòd quis non faciat alteri injuriam ex hoc, quia utitur jure suo, ut fuscè ostensum est in tract. Theol. de Jure & Jus. q. 1. & ideo etiam talis usus illicitus est; præsertim, cum quis exponit se periculo, per talem usum, violandi aliam etiam obligationem, v. g. *voti*: at in dato casu talis usus sic fieret, ut dictum est in præmissis: Ergo.

253. Dices. 5. ubi actus ex se non est contra justitiam, animus, quo fit, nullam irrogat injuriam, sed ingredi Religionem post matrimonium ratum tantum, non est contra justitiam; ergo nec contrahere eo animo. Confirmatur: quia aliàs eum, qui sic contraxit, deberemus obligare, ne postea ingrediatur, ut evitet injuriam, quam machinatus est. Resp. verum esse, quòd animus, quo fit actus, nullam irroget injuriam, quando actus ex se non est contra justitiam; at religionem ingredi post matrimonium eo animo, ut illo non consummato fiat ingressus, est ex se injuria, nisi Sponsæ prius talis animus manifestetur, aut urgeat necessitas sic con-

trahendi; cum apertè decipiat Sponsam, & intendat, non servare, quod promittit; ergo tali casu contracto matrimonio, & ingrediendo religionem Sponsæ facit injuriam, saltem latè, quia foret saltem contra charitatem talis deceptio positivè intenta. Hinc omnino suspendenda esset voti obligatio, dum satisfaceret parti deceptæ; ex quo patet ad Confirmationem.

Dixi: *nisi urgeat necessitas sic contrahendi*. Nam quando, nisi quis contrahat, adest probabile periculum, aut justus metus de jactura propriæ famæ, aut magni scandali, vel, si non posset alio modo votum, vel juramentum implere, nisi contracto prius matrimonio (ut si quis teneretur inclusus) habens votum religionis ingrediendæ cum Sponsalibus juratis, prius contrahere, & matrimonio non consummato votum implere posset, quòd mala ceteroquin securum præponderantoria sint iis, quæ seclusâ tali necessitate, in casu voti religionis cum jurata Sponsalium obligatione, ex ingressu religionis post matrimonium ratum tantum sequerentur; ita Sanchez. l. 1. *bie D. 43. n. 8.*

§. 5.

An Sponsalia de futuro dissolvantur per subsequens votum castitatis?

Loquimur. 1. de casu, quo sola Sponsalia concurrunt sine læsione pudoris, famæ. &c. 2. de voto castitatis non constituyente in statu religionis, seu vitæ cum obligatione, quod requirit, ut votum constituat statum, teste. D. Thom. 2. 2. q. 183. a. 1. quibus præmissis. Quæstio est 1. an solvantur ex parte non Vovens. 2. ex parte Vovens? affirmativam pro utroque casu sequitur Tannerus tom. 4. D. 8. q. 1. d. 4. n. 54. sed contrarium tenet Layman. l. 5. tr. 10. p. 1. c. 2. n. 6. his notatis.

Ad. 1. Resp. tali casu Sponsalia solvi ex parte non vovens; quia sic vovens tacitè renunciat obligationi, quâ ipsi tenebatur Sponsa, pars non vovens. 2. quia sic in vovente supervenit notabilis mutatio statûs perpetuò servandæ continentia, in suppositione voti validè emissi; præterquam, quòd tali casu vovens sibi reddiderit